

*Preden bi vse te pripovedi ljudi pospravil s pisalne mize in bi se spremenile v usode, ki sem jim jih določil, sem jih name-
raval spremeniti v tradicionalno knjigo, v kateri bi bile opi-
sane resnične zgodbe šele po temeljitih raziskavah.*

Začel sem brati vrsto življenjepisov, ki bi mi lahko pri tem pomagali, in dojel sem nekaj: avtorjevo mnenje o junaku na koncu vendarle vpliva na rezultat raziskav. Ker nisem imel namena, da povem natančno to, kar mislim, ampak kako so zgodbo o Čarovnici iz Portobella videli njeni glavni junaki, sem opustil idejo o knjigi; menim, da je bolje, če se omejim samo na prepis tega, kar so mi pripovedovali.

Heron Ryan, 44 let, novinar

Nihče ne prižge svetilke in jo potem skrije za vrata: smisel luči je več svetlobe, več luči, odpreti oči, prikazati čudovite stvari.

Nihče noče žrtvovati tega, kar je najdragocenejše: ljubezni.

Nihče ne položi svojih sanj v roke tistih, ki jih lahko uničijo.

Razen Athene.

Veliko časa po njeni smrti me je njena stara učiteljica prosila, da jo spremljam do mesta Prestopans na Škotskem.

Tam so, sklicujoč se na nek star fevdalni zakon, ki so ga že naslednji mesec ukinili, meščani tega naselja podelili oprostilne sodbe enainosemdesetim osebam – in njihovim mačkam –, ki so jih usmrtili v 16. in 17. stoletju zaradi prakticiranja čarovništva.

Po mnenju uradnega glasnika baronov iz Prestoungrangea in Dolphinstonea je bila »večina teh ljudi obsojena brez kakršnegakoli oprijemljivega dokaza; sodba je temeljila samo na izjavah prič, ki so trdile, da so čutile prisotnost zlobnih duhov.

In da spet niti ne govorimo o vseh izpadih inkvizicije, z njenimi mučilnimi napravami in vsemi gorečimi grmadami sovražstva in maščevanja. Med potjo pa je Edda večkrat ponovila, da je bilo v tem dejanju nekaj, česar ona ne more sprejeti: mesto in štirinajsti baron Prestoungranga in Dolphinstouna sta podelila »oprostilno sodbo« vsem osebam, ki so jih brutalno umorili.

— Sedaj živimo v 21. stoletju in potomci resničnih kriminalcev, tistih, ki so pobili nedolžne, še vedno verjamejo, da imajo pravico do »odpuščanja«. Saj veste, kaj mislim, Heron?

Vedel sem. Nekakšen nov lov na čarovnice se širi po prostoru; tokrat orožje ni pekoče železo, marveč ironija in represija. Na vse, kar se izkaže kot sposobno, in na vse, kar govori o naravni nadarjenosti, se gleda z nezaupanjem. Potem pa vsi po vrsti: mož, žena, oče, sin, kdorkoli – namesto da bi bili na to ponosni, začnejo razširjati okrog prepovedi, da se o tem ne sme govoriti, češ potem bi bila družina izpostavljena posmehu.

Preden sem spoznal Atheno, sem mislil, da ne predstavlja nič drugega kot samo eno izmed oblik, kako na nepošten način izkoriščati človeški obup. Tudi moje potovanje v Transilvanijo, da bi napravil dokumentarec o vampirjih, je bil samo eden izmed načinov, kako lahko je prevarati

ljudi; določena verovanja se ohranjajo v ljudskih predstavah, pa naj bodo še tako nesmiselna in naj še tako – brez zadržkov – izkoriščajo ljudi. Ko sem obiskal Drakulov grad, ki so ga obnovili samo zato, da dobijo turisti občutek o izjemnosti kraja, se mi je približal neki vladni uradnik; namigoval je, da bi lahko prejel precej »pomenljivo« (po njegovih besedah) darilo, ko bo film prikazan na programu BBC. Po njegovem mnenju sem namreč pomagal širiti pomen tega mita, kar naj bi bilo vredno njegove široko-grudne darežljivosti. Eden izmed vodičev je dejal, da se število obiskovalcev vsako leto povečuje in zato je vsaka omemba tega kraja dobrodošla, vključno s tisto, ki pravzaprav razkriva lažnost Drakulovega gradu, kajti Vlad Drakula je bil čisto navadna zgodovinska osebnost in vse skupaj je plod delirija nekega Irca (*Brama Stokerja, op. ured.*), ki ni nikoli videl teh krajev.

V tistem trenutku sem dojel – pa naj so bila dejstva še tako kruta –, da sem sodeloval v laži; in čeprav je bil namen moje poti demistificirati Drakulov kraj, ljudje pač verjamejo v to, kar želijo; vodič je imel prav, sodelovanje je pomenilo še več propagande. Projekt sem takoj opustil, čeprav sem vanj, v raziskave in pot vložil precej denarja.

Toda potovanje v Transilvanijo se je končalo z zame izjemno pomembnim srečanjem: spoznal sem Atheno, ko je iskala svojo mamo. Usoda, ta skrivnostna, nezamenljiva usoda, naju je soočila v neki nepomembni sprejemnici še bolj nepomembnega hotela. Bil sem priča njenega prvega pogovora z Deidre – ali Eddo, kot ji je pač všeč, da jo kličejo. Kot da bi gledal samega sebe, sem bil priča brezupni bitki mojega srca, ki ni hotelo dovoliti, da bi me zapeljala ženska, ki ne pripada mojemu svetu. In ploskal sem, ko je bitka izgubila smisel – edino, kar mi je potem ostalo, je bila predaja, sprejemanje ljubezni.

In to čustvo me je odpeljalo tja, kjer sem gledal rituale, o katerih nisem nikoli vedel, da sploh obstajajo, dve materializaciji, zamaknjenost. Misleč, da sem slep od zaljubljenosti, sem dvomil v vse, toda dvom me je – namesto da bi otrpnil – potisnil proti oceanom, za katere ne bi nikoli trdil, da sploh obstajajo. Ta sila mi je v najtežjih trenutkih omogočila, da sem se zoperstavil cinizmu novinarskih kolegov in da sem pisal o Atheni in njenem delu. In ker ljubezen živi naprej, čeprav je Athena že mrtva, ta moč ostaja enaka – navkljub eni sami želji: da pozabim, kar sem videl in kar sem se naučil. V tem svetu bi me lahko vodila samo njena roka.

To so bili njeni vrtovi, njene reke, njena gorovja. Sedaj, ko je odšla, mora hitro biti vse tako kot prej: bolj se bom osredotočil na probleme cestnega prometa, na zunanjo politiko Velike Britanije, na to, kako upravljajo z našimi davki. Spet hočem verjeti, da ni svet magije nič drugega kot dobro izpeljana prevara. Da so ljudje vraževerni. Da stvari, ki jih znanost ne more razložiti, nimajo pravice do obstoja.

Ko so sestanki v Portobellu ušli nadzoru, so sledile brezštevilne razprave o njenem obnašanju – čeprav sem danes vesel, da me ni poslušala. Če ob izgubi ljubljenega bitja obstaja kakšna tolažba, potem je to upanje, da je pač bolje tako.

Zbudim se in zaspim s tem prepričanjem: bolje je, da je Athena odšla, še preden se je spustila v tuzemski pekel. Po dogodkih, ki so jo označili kot »Čarovnico iz Portobella«, se ji nikoli več ne bo povrnil duševni mir. Preostanek njenega življenja bo nenehna grenka konfrontacija med njenimi sanjami in kolektivno realnostjo. Kolikor sem poznal njen značaj, bi se borila do konca, trošila bi svojo energijo in veselje samo zato, da dokaže, kar ji ne bi absolutno nihče verjel.

Kdo ve, morda pa je smrt iskala prav tako, kot išče brodolomec otok. Veliko juter je morala dočakati na postajah podzemne železnice v pričakovanju pouličnih roparjev, ki niso nikoli prišli. Hodila je po najbolj nevarnih četrtnih Londona in iskala morilca, ki se ni nikoli prikazal. Izzivala je bes mogočnejšev, ki niso uspeli pokazati svoje jeze.

Dokler ni dosegla, da so jo brutalno umorili. Toda, koliko ljudem med nami uspe preprečiti, da ne vidimo, kako v trenutku izginejo pomembne stvari iz našega življenja? Ne mislim samo na posameznike, ampak tudi na ideale, na naše sanje: lahko se temu upiramo en dan, teden, nekaj let, toda na koncu vseeno izgubimo. Naše telo nadaljuje življenje, toda slej ko prej zadane dušo smrtni udarec. Popolni zločin – in niti ne vemo, kdo je umoril naše veselje, kakšni motivi so ga povzročili, niti kje so krivci.

In ti krivci, ki ne povedo niti svojega imena, se oni zavedajo svojih dejanj? Mislim, da ne, kajti tudi oni so žrtve realnosti, ki so jo ustvarili, pa čeprav so zaradi tega depresivni, arogantni, slabiči in vsemogočni.

Nikoli nisem in nikoli ne bom razumel Atheninega sveta. Še sreča, da to povem na tak način: Athenin svet. Končno se bom sprijaznil s tem, da je bila tu samo mimogrede, kot usluga, kot nekdo, ki je v lepi palači z odlično hrano in ki se zaveda, da ni vse skupaj nič drugega kot eno samo praznovanje in da se v določenem trenutku luči pač ugasnejo, gospodarji odidejo spat, služničad se vrne v svoje prostore, vrata se zaprejo in spet smo na ulici, čakamo taksi ali avtobus, spet se vračamo v povprečje dni.

Vračam se. Bolje rečeno: en del mene se vrača v ta svet, ki ima smisel samo v vidnem, čutnem in razložljivem. Ponovno si želim, da me kaznujejo zaradi prevelike hitrosti, ljudje razpravljajo pri bančni blagajni, večno se pritožujemo

nad časom, nasiljem v filmih in dirkami formule ena. To je svet, v katerem bom živel do konca svojih dni; poročil se bom, imel bom otroke, preteklost bo postala oddaljen spomin, ki me bo ob koncu dneva pobaral: kako je lahko ta svet tako slep, kako je lahko tako naiven?

Prav tako vem, da se bo del mene ponoči sprehajal po prostoru, se dotikal stvari, ki so resnične, kot recimo škatlica cigaret ali kozarec brinjevca tu pred menoj. Moja in Athenina duša bosta zaplesali, z njo bom, medtem ko bom spal, zbudil se bom prepoten, šel bom v kuhinjo po kozarec vode, dojel bom, da je za premagovanje prikazni treba uporabljati stvari, ki niso del tega sveta. Tedaj bom, upoštevaje nasvete moje babice, postavil razprte škarje na nočno omarico, da prerežejo to nadaljevanko iz sanj.

Naslednji dan bom na škarjah zagledal določene ugrize. Toda ponovno se moram prilagoditi temu svetu ali pa se mi bo na koncu sfrkljalo.